

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

27. märts 2014*

Apellatsioonkaebus — Ühenduse kaubamärk — Määrus (EÜ) nr 40/94 — Artikli 52 lõike 2 punkt c — Kehtetuks tunnistamise taotlus, mis tugineb siseriikliku õiguse alusel omandatud varasemale autoriõigusele — Siseriikliku õiguse kohaldamine Siseturu Ühtlustamise Ameti poolt — Liidu kohtu ülesanne

Kohtuasjas C-530/12 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 21. novembril 2012 esitatud apellatsioonkaebus,

Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused), esindajad: P. Bullock ja F. Mattina,

apellatsioonkaebuse esitaja,

teine menetlusosaline:

National Lottery Commission, asukoht London (Ühendkuningriik), esindajad: advokaat R. Cardas ja *barrister* B. Brandreth,

hageja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, Euroopa Kohtu president V. Skouris esimese koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud A. Borg Barthet, M. Berger (ettekandja) ja S. Rodin,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. septembri 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 28. novembri 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

- 1 Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (edaspidi „ühtlustamisamet”) palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 13. septembri 2012. aasta otsus T-404/10: National Lottery Commission vs. Siseturu Ühtlustamise Amet – Mediatek Italia ja De Gregorio (Käe kujutis) (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega Üldkohus rahuldab National Lottery Commissioni (edaspidi „NLC”) esitatud hagi nõudega tühistada ühtlustamisameti esimese apellatsioonikoja 9. juuni 2010. aasta otsus (asi R 1028/2009-1) (edaspidi „vaidlusalune otsus”), mis käsitleb kehtetuks tunnistamise menetlust ühelt poolt Mediatek Italia Srl ja G. De Gregorio (edaspidi „kehtetuks tunnistamise taotlejad”) ning teiselt poolt NLC vahel.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 40/94

- 2 Nõukogu 20. detsembri 1993. aasta määruse (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (EÜT 1994, L 11, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 146) (muudetud nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1891/2006) (ELT L 386, lk 14), (edaspidi „määrus nr 40/94”) artikli 52 „Suhtelised kehtetuks tunnistamise põhjused” lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Ühenduse kaubamärk tunnistatakse kehtetuks ka [ühtlustamisametile] esitatud taotluse või rikkumise suhtes algatatud menetluses esitatud vastuhagi põhjal, kui sellise kaubamärgi kasutamise võib keelata vastavalt muule varasemale õigusele, eelkõige:

[...]

c) autoriõigus;

[...]

vastavalt nende kaitset käsitlevatele ühenduse või siseriiklikele õigusaktidele.”

- 3 Selle määruse artikkel 63, mis käsitleb edasikaebusi Euroopa Liidu Kohtule, näeb lõigetes 1 ja 2 ette:

„1. Kaebusi käsitlevate apellatsioonikodade otsuste peale võib Euroopa Kohtule esitada kaebuse.

2. Kaebuse aluseks võib olla pädevuse puudumine, olulise menetlusnormi rikkumine, asutamislepingu, käesoleva määruse või nende rakendusnormide rikkumine või võimu kuritarvitamine.”

- 4 Määruse nr 40/94 artikli 74 „Faktide kontrollimine ameti omal algatusel” lõige 1 sätestab:

„Asju menetledes kontrollib [ühtlustamisamet] fakte omal algatusel; registreerimisest keeldumise suhteliste põhjustega seotud menetlustes piirdub [ühtlustamisamet] siiski kontrollimisel osaliste esitatud faktide, tõendite ja väidetega ning esitatud nõudmistega.”

Määrus (EÜ) nr 207/2009

- 5 Määrus nr 40/94 tunnistati kehtetuks ja kodifitseeriti nõukogu 26. veebruari 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta (ELT L 78, lk 1), mis jõustus 13. aprillil 2009.
- 6 Määruse nr 40/94 artiklid 52, 63 ja 74 on nüüd sisuliste muudatusteta vastavalt määruse nr 207/2009 artiklid 53, 65 ja 76.

Määrus (EÜ) nr 2868/95

- 7 Komisjoni 13. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ) nr 2868/95, millega rakendatakse nõukogu määrus (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta (muudetud komisjoni 29. juuni 2005. aasta määrusega (EÜ) nr 1041/2005) (EÜT L 303, lk 1; ELT eriväljaanne 17/01, lk 189; edaspidi „rakendusmäärus”) reguleerib eelkõige ühtlustamisametis ühenduse kaubamärgi tühistamise või kehtetuks tunnistamise korda.
- 8 Rakendusmääruse eeskiri 37 on sõnastatud järgmiselt:
- „[Ühtlustamisametile] [...] esitatav tühistamise või kehtetuks tunnistamise taotlus sisaldab järgmisi andmeid:
- [...]
- b) aluste kohta, millele taotlus tugineb,
- [...]
- iii) määruse [nr 40/94] artikli 52 lõike 2 kohase taotluse puhul kehtetuks tunnistamise taotluse aluseks oleva õiguse üksikasjad ja üksikasjad, mis näitavad, et taotleja on varasema õiguse omanik määruse artikli 52 lõike 2 kohaselt või et tal on siseriiklike õigusaktide kohaselt õigus neid õigusi endale nõuda.”

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

- 9 NLC taotluse alusel registreeris ühtlustamisamet 2. oktoobril 2007 järgmise ühenduse kujutismärgi (edaspidi „vaidlustatud kaubamärk”):

- 10 Kehtetuks tunnistamise taotlejad esitasid 20. novembril 2007 ühtlustamisametile määruse nr 40/94

artikli 52 lõike 2 punkti c alusel vaidlustatud kaubamärgi kehtetuks tunnistamise taotluse põhjendusel, et on olemas varasem autoriõigus sellele kaubamärgile, mis kuulub G. De Gregoriole järgmise kujutismärgi alusel (edaspidi *mano portafortuna*):

- 11 Ühtlustamisameti tühistamisosakond rahuldab 16. juuli 2009. aasta otsusega selle taotluse sisuliselt põhjendusel, et kehtetuks tunnistamise taotlejad olid tõendanud Itaalia õigusega kaitstud autoriõiguse olemasolu, mille ese oli praktiliselt identne vaidlusaluse kaubamärgiga, ning olid samuti tõendanud, et see õigus oli vaidlustatud kaubamärgist varasem.
- 12 NLC esitas selle otsuse peale kaebuse.
- 13 Vaidlusaluse otsusega jättis ühtlustamisameti esimene apellatsioonikoda selle kaebuse rahuldamata põhjendusel, et kõik määruse nr 207/2009 artikli 53 lõikes 2 ette nähtud tingimused ei olnud täidetud.
- 14 Itaalia õiguse alusel kaitstud autoriõiguse olemasolu osas leidis apellatsioonikoda esiteks, et kehtetuks tunnistamise taotlejad olid esitanud tõendid teose loomise kohta ja selle kohta, et selle teose autoriõigus kuulub neile, esitades koopia 16. septembri 1986. aasta kuupäeva kandvast lihtkirjalikust lepingust (edaspidi „1986. aasta leping”), millega kolmas isik, kes esitles end *mano portafortuna* autorina, kinnitas, et loovutab ühele kehtetuks tunnistamise taotlejatest oma õigused selle teose reprodutseerimiseks ja kasutamiseks, mis on koos teiste kujutistega esitatud selle lepingu lisas.
- 15 Teiseks leidis apellatsioonikoda, et NLC välja toodud vastukäivused – autoriõiguse kaitse maksimaalse 70-aastase kehtivusaja mainimine, kuigi selline kehtivusaeg on olemas alles alates 1996. aastast, postitemplil olev kuupäev, mis langeb pühapäevale, mil postkontorid on suletud, ning *mano portafortuna* kujutise kvaliteedi ja kontseptsiooni erinevus teistest lisas esitatud kujutistest – ei anna alust kahelda 1986. aasta lepingu autentsuses. Seoses sellega täpsustas apellatsioonikoda, et kuigi Itaalia tsiviilseadustiku artikli 2702 kohaselt on lihtkirjalik dokument täielikult kehtiv, tõendamaks sellele alla kirjutanud isikute avalduste päritolu, kuni pole algatatud dokumendi õigsuse vaidlustamise menetlust, oli apellatsioonikoda pädev vabalt hindama selle akti sisu.
- 16 Apellatsioonikoda kinnitas pärast 1986. aasta lepingu uurimist, et Itaalia õiguse alusel on autoriõigus olemas.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 17 NLC esitas vaidlusaluse otsuse tühistamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseelisse 8. septembril 2010. Oma hagi põhjendamiseks esitas NLC kolm väidet, mille kohaselt apellatsioonikoda esiteks rikkus määruse nr 207/2009 artikli 53 artikli 2 punkti c, kui otsustas, et

kehtetuks tunnistamise taotlejad olid tõendanud varasema autoriõiguse olemasolu, teiseks keeldus õigusvastaselt suulise menetluse algatamisest ning 1986. aasta lepingu originaali väljanõudmisest ning kolmandaks hindas vääralt oma pädevust kontrollida 1986. aasta lepingu autentsust.

- 18 Nõustudes NLC hagi põhjendamiseks esitatud esimese ja kolmanda väitega, rahuldab Üldkohus vaidlustatud kohtuotsusega selle hagi.
- 19 Kõigepealt tuleb Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 14–21 meelde neid eeskirju ja põhimõtteid, mida apellatsioonikoda peab kohaldama, kontrollides, kas on esitatud tõendid siseriikliku õiguse alusel kaitstud autoriõiguse olemasolu kohta. Viidates Euroopa Kohtu 5. juuli 2011. aasta otsusele kohtuasjas C-263/09 P: *Edwin vs. Siseturu Ühtlustamise Amet* (EKL 2011, lk I-5853, punktid 50–52), sedastas Üldkohus punktis 18, et taotlejal lasub kohustus esitada ühtlustamisametile mitte üksnes tõendid selle kohta, et ta vastab neile siseriiklikes õigusnormides ette nähtud tingimustele, mille kohaldamist ta ühenduse kaubamärgi kasutamise keelamiseks varasema õiguse olemasolu alusel taotleb, vaid ka tõendid asjaomaste õigusnormide sisu kohta.
- 20 Järgmiseks märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 20, et vastavalt Üldkohtu praktikale peab ühtlustamisamet omal algatusel ja vahendite abil, mis talle tunduvad sel eesmärgil kohased, tutvuma asjaomase liikmesriigi siseriikliku õigusega, juhul kui selline teave on vajalik talle esitatud kehtetuks tunnistamise põhjuse kohaldamise tingimuste hindamiseks, ja seda eelkõige esitatud faktide tõesuse või esitatud tõendite tõendusjõu osas. Üldkohus täpsustas lisaks, et ühtlustamisameti kontrolli faktilise aluse piiramine ei välista seda, et ühtlustamisamet võiks vastulausemenetluse või kehtetuks tunnistamise menetluse poolte otseselt esitatud faktide kõrval arvesse võtta üldtuntud fakte, s.o fakte, mis on kõigile teada või mida võib teada saada üldiselt kättesaadavatest allikatest.
- 21 Lõpuks leidis Üldkohus neid põhimõtteid silmas pidades vaidlustatud kohtuotsuse punktides 23 ja 24, et apellatsioonikoda tugines põhjendatult Itaalia õigusnormidele, mis määravad kindlaks 1986. aasta lepingu tõendusjõu, kuid tal tuleb siiski kontrollida, kas apellatsioonikoda tõlgendas asjassepuutuvat Itaalia õigust õigesti, järeldades et Itaalia tsiviilseadustiku artiklite 2702 ja 2703 kohaselt on 1986. aasta leping sellele alla kirjutanud isikute avalduste päritolu tõendamiseks täielikult kehtiv kuni dokumendi õiguse vaidlustamise menetluse algatamiseni.
- 22 Üldkohus käsitles vaidlustatud kohtuotsuse punktides 25–32 Itaalia õigusnorme ja eelkõige Itaalia tsiviilseadustiku artiklit 2704, nii nagu neid on tõlgendanud Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) oma 14. juuni 2007. aasta otsuses nr 13912 (edaspidi „14. juuni 2007. aasta kohtuotsus“). Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 33 märkinud, et vaidlusaluses otsuses puudub mis tahes viide sellele artiklile, esitas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 35 seisukoha, et vastavalt Corte suprema di cassazione praktikale oli NLC-l lubatud esitada tõendeid selle kohta, et 1986. aasta leping oli tegelikult koostatud teisel kuupäeval kui postitempli kuupäev, ilma et ta oleks pidanud algatama dokumendi õiguse vaidlustamise menetlust. Selle põhjal tegi Üldkohus kõnealuse kohtuotsuse punktis 36 järelduse, et apellatsioonikoda oli määruse nr 207/2009 artikli 53 lõike 2 alusel kohalduvat siseriiklikku õigust valesti tõlgendanud ja seega eksinud oma pädevuse täpse ulatuse hindamisel.
- 23 Olles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 40 nentunud, et selline siseriikliku õiguse vale tõlgendus võis mõjutada vaidlusaluse otsuse sisu, otsustas Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 41, et vaidlusalune otsus tuleb tühistada, ilma et oleks vaja käsitleda NLC hagi põhjendamiseks esitatud teist väidet.

Poolte nõuded

- 24 Ühtlustamisamet palub vaidlustatud kohtuotsuse tühistada ja mõista tema kohtukulud välja NLC-lt.
- 25 NLC palub jätta apellatsioonkaebuse rahuldamata.

Apellatsioonkaebuse analüüs

- 26 Ühtlustamisamet esitab oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kolm väidet, millest esimese kohaselt on rikutud määruse nr 207/2009 artikli 76 lõiget 1 ja rakendusmääruse eeskirja 37; teise väite kohaselt on rikutud kohtumenetluse võistlevuse põhimõtet, sest ei austatud ühtlustamisameti õigust olla ära kuulatud seoses 14. juuni 2007. aasta kohtuotsusega, ning kolmas väide käsitleb Üldkohtu põhjenduste ja tuvastuste ilmselget vastuolulisust ja neis sisalduvat faktide moonutamist.

Esimene väide

Poolte argumendid

- 27 Ühtlustamisameti kahte ossa jaguneva esimese väite kohaselt ei saanud Üldkohus tugineda ei Itaalia tsiviilseadustiku artiklile 2704 (väite esimene osa) ega 14. juuni 2007. aasta kohtuotsusele (väite teine osa), kuna pooled ei olnud oma väidetes neile tuginenud ja seega ei kuulunud need apellatsioonikojas toimunud vaidluse eseme alla.
- 28 Leides, et Üldkohtu arutluskäigust ei ilmne selgelt, kas see kohus peab kohaldatavat siseriiklikku õigust õigusküsimuseks või üldtuntud faktiks, esitab ühtlustamisamet alternatiivse argumentatsiooni. Juhul kui Üldkohus leidis, et siseriikliku õiguse kohaldamine kujutab endast õigusküsimust, rikkus ta esiteks rakendusmääruse eeskirja 37 punkti b alapunktis iii väljendatud põhimõtet, mille kohaselt tuleb poolel, kes siseriiklikule õigusele tugineb, esitada ühtlustamisametile tõendid õigusnormide sisu kohta ja põhjendada nende kohaldatavust kõnealuses asjas, ning teiseks läks Üldkohus vastuollu eespool viidatud kohtuotsuse Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet lahendiga, millest nähtub, et siseriiklik õigus on faktiküsimus, millele peavad tuginema ja mida peavad tõendama pooled. Juhul kui Üldkohus leidis, et siseriikliku õiguse kohaldamine kujutab endast faktiküsimust, kvalifitseeris ta alusetult siseriikliku õigusnormi „üldtuntud faktiks”, mida ühtlustamisamet saab sellest tulenevalt omal algatusel uurida ja sellele tugineda. Peale selle asendas Üldkohus apellatsioonikoja hinnangu enda omaga ning hindas asjaolusid, mille kohta apellatsioonikoda polnud seisukohta võtnud.
- 29 NLC vastab neile argumentidele, et rakendusmääruse eeskiri 37 ja eespool viidatud kohtuotsus Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet käsitlevad ainuüksi kehtetuks tunnistamise taotleja tõendamiskoormist ning ei puuduta vastustajat, kes satub ebasoodsamasse olukorda, kui ühtlustamisameti otsus vaidlustatakse väitega, mis põhineb õigusel, mis võib olla talle täiesti võõras. Peale selle ei hõlma eeskirja 37 ja kõnealuse kohtuotsuse Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet alusel taotlejal lasuv tõendamiskoormis siseriikliku menetlusõiguse küsimusi.
- 30 Teiseks väidab NLC, et apellatsioonikoda ei piirdunud hinnanguga faktilisele olukorrale, vaid tegi õigusliku otsuse. Määruse nr 207/2009 artikli 76 lõike 1 tõlgendamine nii, et see säte piirab apellatsioonikoja kontrolli üksnes kehtetuks tunnistamise taotleja esitatud suhteliste keeldumispõhjustega, oleks vastuolus õiguse aluspõhimõtete kohaldamisega, millega ühtlustamisamet peab arvestama, nagu on meenutatud eelkõige kõnealuse määruse põhjenduses 13 ja artiklis 83.
- 31 Kolmandaks märgib NLC, et apellatsioonikoja viga tulenes sellest, et ta tõlgendas vääralt Itaalia tsiviilseadustiku artikleid 2702 ja 2703, millele oli tema tähelepanu juhitud, ning et 1986. aasta lepingu tõendusjõu küsimus oli apellatsioonikojas ja Üldkohtus tõstatatud. Isegi kui oletada, et Üldkohus algatas ekslikult arutelu Itaalia tsiviilseadustiku artikli 2704 ja sellega seotud kohtupraktika kohta, ei mõjutanud see viga tema tehtud analüüsi tulemust, mistõttu tuleb väide õigusliku mõju puudumise tõttu tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 32 Kõigepealt olgu tõdetud, et arvestades vaidlustatud kaubamärgi registreerimiskuupäeva, milleks on 2. oktoober 2007, ja kehtetuks tunnistamise taotleja poolt ühtlustamisametile taotluse esitamise kuupäeva, milleks on sama aasta 20. november, tuleb käesolevale väitele anda hinnang määruse nr 40/94 sätete alusel, kuna määrus nr 207/2009 ei olnud neil kuupäevadel veel jõustunud (vt eelkõige 3. oktoobri 2013. aasta otsus kohtuasjas C-122/12 P: Rintisch *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, punkt 2).
- 33 Apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud esimene väide käsitleb sisuliselt menetluskorda, mille kohaselt toimub siseriikliku õiguse kohaldamine esiteks ühtlustamisametile esitatud ühenduse kaubamärgi kehtetuks tunnistamise taotluse puhul ja teiseks selle taotluse kohta tehtud otsuse peale Üldkohtule esitatud hagi puhul, juhul kui vaidlus põhineb vastavalt määruse nr 40/94 artikli 52 lõikele 2 siseriikliku õigusnormi alusel varasema õiguse olemasolul. Väite põhjendatuse hindamiseks tuleb kõigepealt meenutada, kuidas on asjaomases kontekstis liigendatud kehtetuks tunnistamise taotleja, ühtlustamisameti pädevate osakondade ja Üldkohtu vaheline ülesannete jaotus.
- 34 Kõnealuse taotleja ülesande kohta on Euroopa Kohus otsustanud, et vastavalt rakendusmääruse eeskirjale 37 lasub tal kohustus esitada ühtlustamisametile lisaks tõenditele, mis näitavad, et ta vastab neile siseriikliku õiguse tingimustele, mille kohaldamist ta taotleb ja mis võimaldavad tal keelata ühenduse kaubamärgi kasutamise varasema õiguse alusel, ka tõendid, mis selgitavad asjaomase õigusakti sisu (eespool viidatud kohtuotsus Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, punkt 50).
- 35 Ühtlustamisameti pädevate talituste kohta on Euroopa Kohus märkinud, et need peavad hindama taotleja väidete aluseks oleva siseriikliku õigusnormi sisu selgitamiseks esitatud tõendite usaldusväärsust ja ulatust (eespool viidatud kohtuotsus Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, punkt 51).
- 36 Mis puutub Üldkohtu ülesandesse, siis on Euroopa Kohus määruse nr 40/94 artikli 63 lõikele 2, mis määratleb ühtlustamisameti apellatsioonikodade otsuste peale kaebuse esitamise juhud, tuginedes täpsustanud, et Üldkohus on pädev teostama täielikku õiguspärasuse kontrolli ühtlustamisameti hinnangu üle, mis puudutab taotleja esitatud tõendeid tema väidete aluseks oleva siseriikliku õigusakti sisu kohta (eespool viidatud kohtuotsus Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet, punkt 52).
- 37 Vastupidi ühtlustamisameti väitele ei tulene eespool viidatud kohtuotsuse Edwin *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet punktidest 50–52, et siseriiklikku õigusnormi, mis kohaldub määruse nr 40/94 artikli 52 lõike 2 taolise viitenormi alusel, tuleb käsitada puhtalt faktilise tõendina, mille olemasolu ühtlustamisamet ja Üldkohus neile esitatud tõendite alusel üksnes nendivad.
- 38 Neist punktidest nähtub hoopis, et Euroopa Kohus soovis rõhku asetada nii ühtlustamisameti pädevates talitustes kui ka Üldkohtu ühenduse kaubamärgi kehtetuks tunnistamise taotlusest tulenevas vaidluses siseriikliku õiguse kohaldamise üle teostatava kontrolli ulatusele.
- 39 Neid kaalutlusi arvestades tuleb kontrollida, kas ühtlustamisamet ja Üldkohus peavad sellises menetluslikus kontekstis piirduma rangelt nende dokumentide uurimisega, mille taotleja on esitanud siseriikliku õiguse sisu tuvastamise otstarbel, või on neil kontrollipädevus väidetava õiguse asjakohasuse osas, mis tähendab, et vajaduse korral tutvuvad nad omal algatusel väidete aluseks olevate siseriiklike õigusnormide kohaldamistingimuste ja ulatusega.
- 40 Sellega seoses olgu märgitud, et ühtlustamisameti ja Üldkohtu teostatav kontroll peab arvestama kohtujuristi ettepaneku punktis 91 meelde tuletatud nõuet tagada määruse nr 40/94 kasulik mõju, milleks on ühenduse kaubamärgi kaitse tagamine.

- 41 Sellest vaatenurgast võetuna ja niivõrd, kui siseriikliku õiguse kohaldamine võib kaasa tuua nõuetekohaselt registreeritud ühenduse kaubamärgi kehtetuks tunnistamise põhjuse olemasolu tuvastamise, on vaja, et ühtlustamisamet ja Üldkohus võivad enne selle kaubamärgi kehtetuks tunnistamise taotluse rahuldamist kontrollida taotleja esitatud nende tõendite asjakohasust, mille ta esitab tema ülesandeks oleva siseriikliku õiguse sisu kohta tõendite esitamise kohustuse täitmiseks.
- 42 Ühtlustamisameti pädevate talituste ja Üldkohtu läbiviidav kontroll peab samuti vastama nõuetele, mis tulenevad nende ülesannetest ühenduse kaubamärgi asjades.
- 43 Esiteks, kui ühtlustamisameti pädev talitus peab lahendama ühenduse kaubamärgi kehtetuks tunnistamise taotluse, mis põhineb siseriikliku õigusnormi alusel kaitstud varasemal õigusel, siis võib selle talituse otsuse tulemusel omanik jääda ilma õigusest, mis talle on antud. Sellise otsuse tähtsus nõuab ilmtingimata, et otsuse tegeva talituse ülesanne ei oleks pelgalt kehtetuks tunnistamise taotleja esitatud kujul siseriikliku õiguse kehtivuse kinnitamine.
- 44 Mis teiseks puutub Üldkohtu teostatavasse kohtulikku kontrolli, siis tuleb sarnaselt kohtujuristiga vastavalt tema ettepaneku punktile 92 rõhutada, et see kontroll peab vastama tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte nõuetele. Kuna siseriikliku õiguse kohaldamine võib asjaomases menetluslikus kontekstis kaasa tuua selle, et ühenduse kaubamärgi omanik jääb oma õigusest ilma, siis ei tohi Üldkohtul mingil juhul puududa tegelik võimalus tõhusa kontrolli teostamiseks näiteks selle tõttu, et esitatud dokumentides on võimalikke lünki. Sel eesmärgil peab Üldkohtul seega olema pädevus kontrollida lisaks esitatud dokumentidele ka nende õigusnormide sisu, kohaldamise tingimusi ja ulatust, millele kehtetuks tunnistamise taotleja tugineb.
- 45 Seega sai Üldkohus õiguse kohaldamisel viga tegemata vaidlustatud kohtuotsuse punktis 20 otsustada, et „olukorras, kus ühtlustamisametil võib osutada vajalikuks võtta arvesse eelkõige selle liikmesriigi õigusnorme, kus on kehtetuks tunnistamise taotluse aluseks olev varasem õigus kaitstud, peab ühtlustamisamet omal algatusel ja vahendite abil, mis talle tunduvad sel eesmärgil kohased, tutvuma asjaomase liikmesriigi siseriikliku õigusega, juhul kui selline teave on vajalik kehtetuks tunnistamise põhjuse kohaldamise tingimuste hindamiseks, ja eelkõige esitatud faktide tõesuse või esitatud tõendite tõendusjõu hindamiseks”.
- 46 Olles kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 24 märkinud, et ühtlustamisamet kohaldas 1986. aasta lepingu tõendusjõu hindamisel Itaalia tsiviilseadustiku artikleid 2702 ja 2703, arvestas Üldkohus käesoleval juhul kohtuotsuse punktides 27–32 selle seadustiku artikliga 2704, mis käsitleb lihtkirjaliku lepingu kuupäeva kindlust, ning viimati nimetatud sätte tõlgendamist ja kohaldamist käsitlevat siseriiklikku kohtupraktikat. Nii toimides ei ületanud Üldkohus oma pädevust tutvuda omal algatusel siseriikliku õigusega, kontrollimaks nende siseriiklike õigusnormide sisu, kohaldamise tingimusi ja ulatust, millele tuginedes on kehtetuks tunnistamise taotleja väitnud, et lepingul, millel vaidlustatud kaubamärgist varasema autoriõiguse olemasolu põhineb, on tõendusjõud.
- 47 Neil asjaoludel tuleb apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud esimese väite mõlemad osad tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

- 48 Viidates liidu õiguse üldpõhimõttele, mille kohaselt peab ametiasutuste otsuste adressaatidel, kelle huve nende otsustega märkimisväärselt riivatakse, olema võimalus väljendada tõhusalt oma seisukohta, väidab ühtlustamisamet, et käesolevas asjas puudus tal see võimalus seoses 14. juuni 2007. aasta

kohtuotsusega, millele pooled haldusmenetluse käigus ei tuginenud ja mis seega ei kuulunud apellatsioonikojas toimunud vaidluse eseme alla. Ühtlustamisameti väitel oleks siis, kui tal oleks see võimalus olnud, Üldkohtu põhjendused ja järeldus olnud teistsugused.

- 49 Ühtlustamisameti väitel on Üldkohus rikkunud tema õigust olla ära kuulatud.
- 50 NLC vastab, et õigusküsimus, mille kohta Corte suprema di cassazione kohtupraktika on asjakohane, tõstatati enne kohtuistungit, sest Üldkohus palus 7. veebruari 2012. aasta kirjas vastavalt oma kodukorra artiklile 64 ühtlustamisametil vastata küsimustele, mis käsitlesid Itaalia tsiviilseadustiku artikli 2704 ulatust. NLC väidab, et ühtlustamisametil oli seega võimalus olla selles küsimuses ära kuulatud nii kirjalikult kui ka kohtuistungil, ning, välja arvatud juhul, kui igast asjakohasest või potentsiaalselt asjakohasest kohtuotsusest tuleks ette teatada, ei saa väita, et sellele viitav kohtuotsus rikub kaitseõigusi.
- 51 NLC lisab, et isegi kui oletada, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kuna ta ei andnud ühtlustamisametile võimalust esitada seisukohti tema osutatud kohtupraktika kohta, ei olnud sellel rikkumisel igal juhul mingit mõju lõplahendile, mille nimetatud kohus tegi tema menetluses olevas kohtuasjas.

Euroopa Kohtu hinnang

- 52 Õigus õiglasele kohtulikule arutamisele on liidu õiguse aluspõhimõte, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47.
- 53 Sellest õigusest tulenevate nõuete täitmiseks peavad liidu kohtud tagama, et neis toimuvais menetlustes järgitakse ja nad ka ise järgivad võistlevuse põhimõtet, mida kohaldatakse igas menetluses, mille tulemusel võib liidu institutsioon teha isiku huve märkimisväärselt mõjutava otsuse (2. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-89/08 P: komisjon vs. Iirimaa jt, EKL 2009, lk I-11245, punktid 51 ja 53, ning 17. detsembri 2009. aasta teistmisotsus kohtuasjas C-197/09 RX-II: M vs. Euroopa Ravimiamet, EKL 2009, lk I-12033, punktid 41 ja 42).
- 54 Võistlevuse põhimõte mitte ainult ei anna igale menetluse poolele õiguse tutvuda vastaspoole poolt kohtule esitatud tõendite ja märkustega ning nende üle vaielda. Nimetatud põhimõte hõlmab veel ka poolte õigust tutvuda kohtu omal algatusel tõstatatud asjaoludega, millele kohus kavatseb oma otsuses tugineda, ning nende üle vaielda. Täitmaks nõudeid, mis tulenevad õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele, on nimelt oluline, et pooltele oleks teada nii faktilised kui ka õiguslikud asjaolud, mis on menetluse tulemuse suhtes määravad, ja et nad saaksid võistlevalt nende üle vaielda (eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa jt, punktid 55 ja 56, ning 21. veebruari 2013. aasta otsus kohtuasjas C-472/11: Banif Plus Bank, punkt 30).
- 55 Käesoleval juhul on vaieldamatu, et 14. juuni 2007. aasta kohtuotsust ei mainitud ühtlustamisameti menetluses ega Üldkohtule esitatud seisukohtades, kuid viimane tõstatas selle omal algatusel pärast kirjaliku menetluse lõppu.
- 56 Seega tuleb uurida, kas Üldkohtu menetluses said pooled menetluse käigus võimaluse esitada oma seisukohad kõnealuse kohtuotsuse kohta.
- 57 Nagu nähtub Üldkohtu 7. veebruaril 2012 pooltele saadetud kirjades ja nendele lisatud küsimustest, said pooled küll esitada oma seisukoha Itaalia tsiviilseadustiku artikli 2704 kohta, kuid seevastu ei antud neile võimalust esitada oma seisukohti 14. juuni 2007. aasta kohtuotsuse kohta, mida neis kirjades ei olnud mainitud.

- 58 Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 117 märkinud, nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 32, 35, 36, 39 ja 40 selgelt, et 14. juuni 2007. aasta kohtuotsuse sisu oli Üldkohtu arutluskäigus määrava tähtsusega. Just Üldkohtu sedastuse pärast, et apellatsioonikoda ei võtnud arvesse kohtupraktikat, mille kohaselt postitempli kuupäeva õigsuse vastaseid tõendeid saab esitada, ilma et tuleks algatada dokumendi õigsuse vaidlustamise menetlust, leidis Üldkohus, et apellatsioonikoda oleks võinud omistada suuremat tähtsust NLC väidetud vastukäivustele, ning et sellest tulenevalt tuli vaidlusalune otsus tühistada.
- 59 Järelikult rikkus Üldkohus võistlevuse põhimõtet, mis tuleneb nõuetest, mis on seotud õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele.
- 60 Seega tuleb ühtlustamisameti apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud teise väitega nõustuda.

Kolmas väide

- 61 Mis puutub Üldkohtu poolt menetlusnormi rikkumisse seoses Itaalia tsiviilseadustiku artiklit 2704 puudutava Corte suprema di cassazione praktika kohaldamisega, siis ei ole käesolevas menetlusstaadiumis kohane käsitleda ühtlustamisameti kolmandat väidet Üldkohtu põhjenduste ja tuvastuste ilmselge vastuolulisuse ja neis sisalduva faktide moonutamise kohta, mis mõjutab sellel kohtupraktikal rajaneva Üldkohtu arutluskäigu põhjendatust.
- 62 Kõigist eespool esitatud kaalutlustest lähtuvalt tuleb vaidlustatud kohtuotsus tühistada.

Üldkohtule esitatud hagi

- 63 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse tühistamise korral teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.
- 64 Käesoleval juhul leiab Euroopa Kohus, et ei saa teha ise asja suhtes lõplikku kohtuotsust, sest pooled peavad kõigepealt saama võistlevas menetluses esitada oma seisukohad teatavate siseriiklikku õigust käsitlevate asjaolude kohta, mille Üldkohus omal algatusel tõstatas.
- 65 Järelikult tuleb kohtuasi suunata tagasi Üldkohtusse uue sisulise otsuse tegemiseks.

Kohtukulud

- 66 Kuna kohtuasi suunatakse tagasi Üldkohtusse, otsustatakse käesoleva apellatsioonimenetlusega seotud kohtukulude kandmine edaspidi.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 13. septembri 2012. aasta otsus kohtuasjas T-404/10: National Lottery Commission vs. Siseturu Ühtlustamise Amet – Mediatek Italia ja De Gregorio (Käe kujutis).**
- 2. Suunata kohtuasi tagasi Üldkohtusse, et viimane teeks otsuse hagi põhjendatuse kohta.**
- 3. Kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.**

Allkirjad